

MUSICA SACRA BEZ HRANÍC 2012

ZUZANA GRAJCÁROVÁ

Musica sacra bez hraníc je názov pre medzinárodný zborový festival duchovnej hudby krajín vzájomne hraničiacich v stredoeurópskom priestore. Vznikol v roku 1996 v Geras (Rakúsko) z iniciatívy priaznivcov sakrálnej hudby. Postupne sa jeho pôsobenie rozšírilo na územie Čiech a Moravy, od roku 2011 aj na Slovensko. V súčasnosti píše už svoju 17-ročnú históriu. Záštitu nad ním prevzali významné osobnosti duchovného a spoločenského života: Christoph kardinál Schönborn (viedenský arcibiskup), Vojtěch Cikrle (biskup diecézy Brno), Klaus Küng (biskup diecézy St. Pölten), Michael – Karl Proházka, OPraem. (opát, opátstvo Geras) a viacerí veľvyslanci, krajinskí hajtmani a starostovia participujúcich miest.

Ústrednou myšlienkou festivalu je snaha organizátorov o spojenie západu a východu Európy prostredníctvom hudby, zintenzívnenie spolupráce speváckych zborov susediacich krajín a poskytnutie adekvátneho priestoru na ich umeleckú prezentáciu. Preto sa festival z pôvodného, každoročne obmieňaného miesta konania rozrástol na cyklus koncertov uvádzaných počas niekoľkých mesiacov (od jari do jesene) na viacerých miestach. Tohtoročná prehliadka zborov viedla od Slavonic v Čechách cez Viedeň – Pulkau – Geras – Schloss Petronell v Rakúsku až do Bratislavy, kde sa hosťiteľom stala miestna časť Bratislava – Karlova Ves.

Slovenskej verejnosti sa účastníci festivalu predstavili v nedeľu 7. októbra 2012 na svätých omšiach v niektorých bratislavských kostoloch a na podvečernom záverečnom koncerte tohtoročného turné v Kostole Narodenia Panny Márie na Dlhých dieloch.

Po úvodnej fanfáre festivalového dychového ansámbla zazneli dve skladby – Confirma hoc Deus A. Salieriho a argentínske Santo v podaní festivalového zboru ako výsledok vzájomnej spolupráce zúčastnených zborov.

Dramaturgia koncertu bola rozvrhnutá do troch blokov.

V prvom bloku sa predstavil **Krušnohorský spevácky zbor** z Čiech pod taktovkou Petra

Bendu. Kým v repertoárových číslach staršieho obdobia narážali speváci na úskalia spojené s technickou a intonačnou neistotou (J. A. Komenský: Sudca celého sveta; C. Saint – Saëns: Ave Maria), v novších skladbách prejavili lepšie cítenie pre dynamicko-výrazové nuansy (G. di Marzi: Signore delle cime, R. Smallwood: I love the Lord). Nostalgickú náladu spirituálu Swing Low docielil zbor pomalšie zvoleným tempom, so striedavým využitím mužského a ženského sóla. Nádych sviežosti a energie vniesli speváci medzi publikum piesňou To ja, ó, Pane môj, z hľadiska vekového rozptylu účinkujúcich nie príliš šťastne zvolenou, zato výrazovo, textovo a emočne spevákom blízko. Mozartovo Ave verum corpus v interpretácii oboch zborov z Čiech a Rakúska v závere prvého bloku vyznelo dosť fádne, bez žiadúcej zvukovej plasticity, gradačného napätia a dynamického tieňovania melodických línií.

V speváckom zbore **Cantemus Wien** pod vedením Ericha Kluga vládol síce na prvý pohľad nepomer medzi ženskou a mužskou zložkou (12:5), na výsledný zvukový efekt to však zásadný vplyv nemalo (2. blok). Hoci Arcadeltovu Ave Mariu poznačila počiatková neistota, An Irish blessing J. Moora už vyznelo jednoliato a zvukovo kompaktné. Kým v spirituáli He's got the whole world sústredili speváci pozornosť predovšetkým na metricko-rytmický aspekt skladby, v tom druhom – All my trials sa zase zamerali na zvukovo-farebnú rovinu prednesu. V posledných dvoch skladbách – Bortnjanského Tibje paiom a Shutteho Here I am, Lord s pohotovým klavírnym sprievodom dirigenta prejavil zbor Cantemus už naplno a uvoľnene svoje umelecké kvality.

Tretí blok koncertu patril speváckemu zboru **Magnificat** z Bratislavy. Od prvej chvíle zaujal a očaril publikum spontánnosťou, muzikalitou a ľahkosťou prejavu. Vo svojom vystúpení ponúkol podobne ako predošlé zbory výber z tvorby skladateľov minulosti (L. Grossi da Viadana: Exultate justi, C. Casciolini: Panis angelicus) i súčasnosti (M. Manganelli: Adoro te devote, K. Nystedt: Laudate Dominum),

skladby domácej (Cantus Catholici: Hospodin mojím) i neznámej proveniencie (Anonymus: Miserere). Intonačná čistota, hlasová vyváženosť, prepracovanosť zborových partov, logika kreovania skladieb vrátane precíznej práce na detaile, široká paleta výrazových a zvukovo-farebných možností – to všetko sú devízy, ktorými dnes disponuje toto umelecké teleso pod vedením Mariána Kittnera. Za svoj kultivovaný umelecký prejav si vyslúžil od publika standing ovation, čím sa jednoznačne zaradil k favoritom večera.

K priateľskej a žičlivej atmosfére prispeli tiež úvodné a záverečné príhovory organizátorov podujatia (zvlášť M. Linsbauera), ktorí sa usilovali bližšie priblížiť históriu,

náplň a zameranie festivalu, ale tiež vyjadriť vďaka a ocenenie účastníkom participujúcim na projekte formou odovzdávania ďakovných listov či putovného pohára. V závere programu zaznela v podaní festivalového zboru ešte skladba Aká si mi krásna E. Suchoňa a festivalová hymna Laudate omnes gentes G. Lagran-geho pre festivalový zbor a dychový ansámbľ.

Musica sacra bez hraníc má svoju históriu, jasný zámer, vyprofilovanú formu. Svojím účastníkom tak vytvára akýsi „bezhraničný“ priestor – slobodné fórum na umelecké a ľudské zdieľanie, zborovú prezentáciu počas koncertov a bohoslužieb, výmenu odborných poznatkov a skúseností, hudobnú inšpiráciu, vzájomné duchovné a kultúrne obohacovanie...

DÔVODY VZNIKU LITURGICKÉHO SPEVNÍKA

HS LK KBS

V roku 1963 Druhý vatikánsky koncil uviedol do platnosti konštitúciu Sacrosanctum concilium, ktorá sa priamo vyjadruje k obnove v posvätnej liturgii.

V zmysle tejto konštitúcie a celého Koncilu sa začala zdôrazňovať:

- aktívna – plná, uvedomelá a činná účasť veriacich na liturgii,
- ľudový spev sa za určitých podmienok povýšil na spev liturgický,
- do liturgie omše sa pridala spoločná modlitba veriacich,
- do liturgie sa zaviedli popri latinčine národné jazyky a začal sa klásť dôraz na národné kultúrne tradície,
- obnovil sa Rímsky misál, čoho dôsledkom boli viaceré Eucharistické modlitby, prefácie a modlitby z dávnych sakramentárov,
- bola daná možnosť pri niektorých príležitostiach prijímať pod oboma spôsobmi,
- rozšírila sa liturgia Božieho slova, tak aby veriaci bedlivým vnímaním počas liturgického roku poznali celý Nový zákon a dôležité časti Starého zákona.

O potrebe slovenského Liturgického spevníka, ktorý zodpovedá požiadavkám Druhého vatikánskeho koncilu, rozhodla Konferencia biskupov Slovenska v Badíne na mimoriadnom zasadaní 28. 7. 1998. Prípravou Liturgického spevníka pre ľud poverila Hudobnú sekciu Liturgickej komisie KBS.

Koncepcia Liturgického spevníka

Konečnou snahou pri príprave LS je jednotný liturgický spev zhromaždených veriacich. Kompletný LS by mal obsahovať stabilné omšové spevy (tzv. omšové ordinárium), menlivé spevy (tzv. omšové próprium), spevy pri vysluhovaní sviatostí a pri osobitných príležitostiach. Výsledkom doterajšej práce sú tieto existujúce zväzky LS:

Liturgický spevník I,
Liturgický spevník II, II/b, II/c,
Liturgický spevník III.

Završením viacväzkového diela LS má byť notovaný spevník pre ľud vreckového formátu. Okrem neho majú byť vydané knihy organových sprievodov a potrebné príručky s poučeniami a vysvetleniami.